

Eğitim Kurumlarında Görevli ğretmenlerin Yaşadığı Ekonomik Kaygıların Veri Analizinin İncelenmesi

Sertaç Topcu

MEB Eğitim Yöneticisi

sertactopcu@gmail.com, ORCID:0009-0002-5865-0012

zet

Bu çalışmanın amacı, eğitim kurumlarında görevli öğretmenlerin yaşadığı ekonomik kaygıların veri analizinin incelenmesidir. Eğitim, bir devletin kalkınabilmesi için olmazsa olmaz unsurlarındandır. Bu sürecin içerisinde de öğretmenlere çok ehemmiyetli vazifeler düşmektedir. Öğretmenlik bir milletin yarına hazırlanılmasındaki vazifeyi üstlenmiş bulunan uzman mesleğidir. Öğretmenlerin bu vazifelerini yapabilmesi için öncelikle kendilerini çok kaliteli yetiştirmeleri gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi için de öğretmenlerin ekonomik anlamda tatmin edilmesi elzemdir. Ülkemizde ğretmenlerin kişisel gelişimlerini yeterli düzeyde sağlayamadıkları görülmektedir. Öğretmenlik mesleğinin bu durumunun temel sebeplerinden biri ekonomiktir. Ekonominin temel değişim aracı olan para, insanların hayatlarını idame ettirebilmeleri ve toplumda bir yer edinebilmeleri için ehemmiyetli bir araçtır. Ekonomik değer olan para, kişinin hayatını idame ettirmek için gereklidir ve kişiyi çalışması için istekli hale getirir. Aldığı maaş miktarı sadece kişinin çalıştığı kurumdaki statüsünü değil; toplumdaki statüsünü de belirlemektedir. Öğretmenlerin ekonomik kaygılarının belirlenmesi ve bu kaygılara yönelik çözüm sunması açısından önemlidir. Ayrıca bu ekonomik kaygıların sebep olduğu durumların eğitimle ilgilenen yetkililere duyurulması açısından önemlidir. Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda vazife yapan öğretmenlerin ekonomik kaygılarının öğretmenlerin meslekî verimliliklerine yönelik etkisini belirlemek

amacıyla yapılmıştır. Nitel bir araştırma olan bu çalışma 2022-2023 eğitim öğretim yılı güz dönemi süresi içerisinde yapılmış olup, İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olan resmi okullarda görevli 10 öğretmenle birebir görüşülerek gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Ekonomik Kaygı, Meslekî Verimlilik

Investigation of Data Analysis of Economic Concerns Experienced by Teachers Working in Educational Institutions

Abstract

The aim of this study is to investigate the data analysis of the economic concerns experienced by teachers working in educational institutions. Education is one of the indispensable elements for the development of a state. In this process, teachers also have very important duties. Teaching is a specialized profession that has undertaken the task of preparing a nation for tomorrow. In order for teachers to perform these duties, they must first educate themselves with high quality. In order for this to be achieved, it is essential that teachers are satisfied in an economic sense. It is observed that teachers in our country cannot provide their personal development at an adequate level. One of the main reasons for this state of the teaching profession is economic. Money, which is the basic means of exchange of the economy, is an important tool for people to maintain their lives and gain a place in society. Money, which is an economic value, is necessary to maintain a person's life and makes a person willing to work. The amount of salary he receives determines not only the status of the person in the institution where he works, but also his status in society. It is important for determining the economic concerns of teachers and providing solutions to these concerns. In addition, it is important to inform the authorities interested in education about the situations caused by these economic concerns. This research was conducted in order to determine the effect of economic concerns of teachers working in official schools affiliated to the Ministry of National Education on teachers' professional productivity. This study, which is a qualitative research, was conducted during the fall semester of the 2022-2023 academic year and was conducted by interviewing 10 teachers working in official schools affiliated to the Ministry of National Education located in Küçükçekmece district of Istanbul province one-on-one.

Key Words: Teacher, Economic Anxiety, Professional Efficiency

Giriş

Eğitim, bir devletin kalkınabilmesi için olmaz ise olmaz unsurlarındandır. Bu vetirenin içerisinde de öğretmen olarak vazife yapanlara çok ehemmiyetli vazifeler düşmektedir. Öğretmen mesleği, bir milletin yarına hazırlanılmasındaki vazifeyi üstlenmiş bulunan uzman mesleğidir. Kişiyi çağının ve milletin ihtiyacına göre donatmakta bulunan da yine öğretmenlerdir (Sezgin, 2020).

Öğretmenlerin ekonomik sorunları genel olarak şu şekilde sınıflandırılabilir (Uygun, 2020):

1. Öğretmenlerin geçim sıkıntısı vardır.
2. Öğretmenlerin konut sıkıntısı vardır.
3. Öğretmenler ekonomik zorluklardan ötürü ailevi sorunlar yaşamaktadır.
4. Öğretmenlerin maddi kaynaklarıyla ilintili olarak toplumsal statüsü düşmüştür.
5. Öğretmenlerin ekonomik yetersizlikten dolayı çocuklarının gelecekleriyle ilgili kaygıları vardır.

Şahan (2019), öğretmenlerin ekonomik sıkıntılarını; maaşların düşük oluşu, köy okulları hariç olmak üzere, lojmanlardan yararlanamamaları, öğretmenlerin çoğunun tek başına bir aileyi geçindirmek durumunda olması, yani tek maaşla çalışmaları, kendi eğitimine ve gelişimine yeterli bütçe ayıramaması olarak sıralanmaktadır.

Öğretmenlik mesleği, alınan onca eğitime rağmen; genel olarak tüm devletlerde gelir seviyesi en düşük bulunan mesleklerden bir tanesidir. Saygınlığı ve statüsünün önemi kabul edilmekle birlikte, öğretmenlik mesleği standardı düşük meslekler içerisinde görülmektedir (Üstüner, 2021; Çelikkaya, 2019).

Öğretmenlik mesleğinin bu durumunun temel sebeplerinden biri ekonomiktir. Ekonominin temel değişim aracı olan para, insanların hayatlarını idame ettirebilmeleri ve toplumda bir yer edinebilmeleri için ehemmiyetli bir araçtır. Para, maddi ve somuttur. İnsanlarda ekonomik ve psikolojik bir tatmin sağlar. İnsan ne kadar paraya sahip olursa, ihtiyaçlarına da o derecede hızlı sahip olabileceğini düşünür (Eren, 2017).

Temelde insanlar gösterdikleri emeğin karşılığında hak ettikleri parayı almak isterler. İnsanların aldıkları ücret, tatmin edici düzeyde olmadığı zaman kendini kötü hissetmesine sebep olur; iş verimini düşürür, işe ilgiyi azaltır, kişinin işten ve kurumdan soğumasına sebep olur (Fındıklı,

2017). İnsanların çalışmalarındaki en ehemmiyetli sebep; ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gerekli bulunan parayı kazanmaktır. İnsanlar ekonomik kazanç elde etmek ve bu sayede geçimlerini temin etmek için paraya ihtiyaç duyduklarından çalışırlar. Bireylerin aldıkları maaş bir çok açıdan önemlidir (Üstüner, 2021; Çelikkaya, 2019).

Ekonomik değer olarak maaş, kişinin hayatını idame ettirmek için gereklidir ve kişiyi çalışması, çabalaması için güdüler. Aldığı maaş miktarı sadece kişinin çalıştığı kurumdaki statüsünü değil; toplumdaki statüsünü de, standardının da belirler (Üstüner, 2021; Çelikkaya, 2019).

Cumhuriyet rejiminin ilanından sonra ülkemize gelen Amerikalı eğitimci John Dewey, öğretmen maaşlarını Türk maarifinin merkezî bir meselesi olarak görmüş ve ısrarla öğretmenlerin hayat standartlarının, statülerinin ve refahının yükselmesini tavsiye etmiştir (Üstüner, 2021; Çelikkaya, 2019).

1925'te Türkiye'ye gelen Alman eğitimci Kühne de öğretmen maaşlarının az olmasını büyük bir tehlike olarak görmüş, hayat şartları ile öğretmen maaşları arasında denge kurulmasını, böylece öğretmenlerin yaşam standardının yükseltilmesi gerektiğini önermiştir (Aydın, 2017).

Cumhuriyet rejiminin ilanından bugüne kadar öğretmen maaşlarının iyileştirileceğine dair bir çok söz verilmiş, ancak bu konuda gözle görülür bir adım atılamamıştır (Üstüner, 2021; Çelikkaya, 2019).

Öğretmenlerin aldıkları ücretlerin diğer çalışanlarla kıyaslandığında yeter düzeyde olmaması öğretmenlerin ekonomik sorunlar yaşamasına neden olmakta, bundan dolayı mesleklerini icra ederken akademik anlamda gerekli ölçüde verimli olamamalarına yol açmaktadır.

Alanyazında konuyla ilgili yapılan benzer çalışmalarda da görüldüğü üzere öğretmenlerin ekonomik sıkıntıları meslekî kaygılarını arttırmakta, bu durum da performans kaybına sebebiyet vermektedir.

Mesleğin statüsü ve değişen toplumsal algısının öğretmenlik mesleğinin icrasındaki etkileri de bu çalışmanın içeriğini ve temel amaçlarından birini oluşturmaktadır. Bu ve benzer çalışmaların artması alanyazında öğretmenlerin yaşadığı ekonomik sorunlara yönelik akademik çalışmalara katkı sunacak, böylece öğretmenlerin ekonomik sorunlarının mesleklerini icra etmelerine yönelik olumsuz etkileri konusunda farklı bakış açılarının geliştirilmesini sağlayacaktır.

Araştırmanın bu kısmında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda vazife yapan öğretmenlerin ekonomik kaygılarının öğretmenlerin meslekî verimliliklerine yönelik etkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Bu araştırmada öğretmenlere yöneltilmiş olan aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlerin ekonomik kaygılarını oluşturan nedenler nelerdir?
2. Öğretmenlerin ekonomik kaygılarının düzeyi ne ölçüde gerçekleşmektedir?
3. Öğretmenlerin ekonomik kaygılarının mesleklerinin verimliliğine etkileri nelerdir?
4. Öğretmenlerin vazifelerini icra ederken en çok etkilendikleri durumlar nelerdir?
5. Öğretmenlerin ekonomik kaygılarının giderilmesi için yapılması gerekenler nelerdir?

Bu anlamda çalışma çerçevesinde öğretmenlerin ekonomik kaygılarını gidermek için neler yapılabileceği, öğretmenlerin ekonomik kaygılarının nedenlerinin neler olduğu, öğretmenlerin ekonomik kaygılarının öğretmenlik mesleğinin verimliliğini nasıl etkilediği, öğretmenlerin ekonomik kaygılarını gidermek için neler yapılabileceği konuları üzerinde durulmuştur.

Günümüz koşullarında öğretmenlerin verimliliğini etkileyen birçok etken vardır. Ekonomik durum bu etkenlerin önemli sacayaklarından birini oluşturmaktadır. Bu çalışma öğretmenlerin ekonomik kaygılarının belirlenmesi ve bu kaygılara yönelik çözüm sunması açısından önemlidir. Ayrıca bu ekonomik kaygıların sebep olduğu durumların eğitimle ilgilenen yetkililere duyurulması açısından önemlidir.

Öğretmenlerin yaşadığı ekonomik kaygıların öğretmenlerin mesleki verimliliklerini olumsuz yönde etkiledikleri görülmektedir. Alanyazında bu konuda yapılan araştırmalardan elde edilen bulgu ve sonuçlar da bu yöndedir.

Buna karşın konuyla ilgili alanyazında yapılan çalışmaların yetersiz olması bu çalışmanın yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bu çerçevede yapılan çalışmanın alanyazına katkı sunarak, alanında yapılacak olan çalışmalarda elde edilen verilere ve bulgulara ilave yapacağı düşünülmektedir.

Ayrıca konuyla ilgili yapılan çalışmaların öğretmenlerin yaşadığı ekonomik sorunlara dikkat çekerek öğretmenlerin mesleki verimliliklerine olumsuz yönde etki eden faktörlerin ortadan

kaldırılmasına yönelik araştırmacılara ve politika yapıcılara ciddi ölçüde katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın modeli nitel araştırma yöntemidir. Araştırmada olgu bilim (fenomenoloji) nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırma öğretmenlerin ekonomik kaygısı ile olgu üzerine odaklandığı için olgu bilim araştırmasıdır.

Olgu bilim araştırmaları herhangi bir olguyla ilgili derinlemesine bilgi edinmek için kullanılan ve bir araştırmayı nitel bir sonuca ulaştıran bir araştırma yöntemidir (Fındıkçı, 2017).

Katılımcılar

Bu araştırmanın katılımcıları kolaylı örnekleme yöntemi ile İstanbul ilinin Küçükçekmece ilçesinde vazife yapan öğretmenler içerisinde seçilmiştir. Kolaylı örnekleme yönteminde örnekleme araştırmacının rahatlıkla ulaşabileceği katılımcılardan oluşmaktadır. Bu yönteme hazır örnekleme yöntemi de denilmektedir.

Araştırmacı ile örnekleme arasında çalışma ya da kişisel ilişkiler söz konusu olabilir. Uygulama sahasında düşük maliyet, izin alma kolaylığı, zamandan kazanma, iş gücü yetersizliği gibi nedenler ile kolaylı örnekleme yapılmaktadır (Başkale, 2021).

Araştırmaya öğretmenler arasında gönüllü katılım olması sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmaya gönüllü katılmak isteyen 10 tane öğretmen içerisinde maksimum çeşitlilik örnekleme ile örnekleme belirlenmeye çalışılmıştır.

Burada da öğretmenlerin cinsiyetlerine, branşlarına, kıdemlerine göre çeşitlilik sağlanmaya çalışılmış olup; araştırmaya katılan öğretmenler ile ilgili detay tabloya aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcı öğretmenlere ait veriler.

KATILIMCILAR	CİNSİYET	KIDEM YILI	BRANŞ
UE1	Erkek	14	Sınıf
UE2	Erkek	10	Sınıf
UE3	Erkek	22	Sınıf
UE4	Erkek	16	Sınıf
UE5	Erkek	8	Özel Eğitim
UE6	Erkek	3	Sınıf
UE7	Erkek	17	Sınıf
UE8	Erkek	11	Rehberlik
UE9	Erkek	26	Sınıf
UE10	Erkek	9	Sınıf

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu sayede sorunların kökenine ulaşmak amaçlanmıştır. Araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek için bu araştırmanın danışmanının önerileri doğrultusunda geliştirilen yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme soruları hazırlanmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşmelerde görüşmeyi yapan kişi hem konuya ilişkin tatmin edici bilgi edinme hem de görüşmeyi belli bir düzende götürme şansına sahip olur (Altunışık ve diğerleri, 2019).

Araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik olarak katılımcı öğretmenlere aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

1. Öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlerin ekonomik kaygılarını oluşturan nedenler nelerdir?
2. Öğretmenlerin ekonomik kaygılarının düzeyi ne ölçüde gerçekleşmektedir?
3. Öğretmenlerin ekonomik kaygılarının mesleklerinin verimliliğine etkileri nelerdir?
4. Öğretmenlerin vazifelerini icra ederken en çok etkilendikleri durumlar nelerdir?
5. Öğretmenlerin ekonomik kaygılarının giderilmesi için yapılması gerekenler nelerdir?

Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanması öğretmenler ile birebir görüşme yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma amaçlarına uygun olarak araştırmada sorulan her bir soru bir tema olarak kabul edilmiştir. Araştırmada dört tane tema belirlenmiştir. Bu doğrultuda;

Araştırmanın birinci temasını: Ekonomik kaygı seviyesi

Araştırmanın ikinci temasını: Ekonomik kaygıyı oluşturan sebepler

Araştırmanın üçüncü temasını: Ekonomik kaygıların meslekî verimliliğe etkileri

Araştırmanın dördüncü temasını: Ekonomik kaygıyı gidermek için çözüm önerileri oluşturmuştur.

Araştırmada dört tane tema belirlendiğini yukarıda belirtmiştik. Öğretmenlerin görüşleri bu dört temaya uygun olarak analiz edilmiştir. Bu temalar önceden belirlendiği için bu bir betimsel analizdir.

Bu çalışmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmaların amacı toplumsal olguların biçim içerik ve bağlam ağlarını koruma ve bu olguların niteliğini kurumsal çevreden ayırmadan analiz etmek basitçe betimsel analiz olabilir. Bu çalışmada olduğu gibi betimleme yöntemi, bir durumun olgularını nispeten doğru ve açık bir şekilde gösterilmesidir.

Başkale'ye göre (2021), betimsel analiz içerik analizine göre daha yüzeysel kalmaktadır ve araştırmanın kuramsal yapısının önceden açıkça belirlendiği araştırma alanlarında kullanılmaktadır. Betimsel analiz yöntemi önceden belirlenen temalara göre özetlenmekte ve yorumlanmaktadır.

Betimsel analiz yönteminde kendileri ile görüşülen ya da gözlenen kişilerin görüşü açık bir şekilde yansıtma amacıyla direkt ifadelere yer verilebilmektedir. Bu analiz yönteminde amaç, edinilen bulguları düzenleyip yorumlamak suretiyle okuyuculara sunmaktır.

Bu amaç ile veriler, önce mantıkî ve anlaşılır şekilde betimlenmekte, daha sonraysa yapılan betimlemeler yorumlanarak neden-sonuç ilişkileri bağlamında bir takım sonuçlara ulaşılmaktadır.

Öğretmenlere yöneltilen sorulara öğretmenlerin verdiği cevaplar sırasıyla metin içinde gösterilmiştir. Her bir temaya uygun olarak doğrudan öğretmenlerin görüşlerinden örnekler verilerek araştırmanın güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Veriler bu şekilde analiz edildikten sonra araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla; öğretmenlerden de analizin doğru yapılıp yapılmadığına dair katılımcı teyidi alınmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın sonuç ve tartışma bölümünde öğretmenlerin kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri cevaplardan hareketle ulaşılan bulgular çerçevesinde değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Öğretmenlere yöneltilen ekonomik kaygınız var mı? sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplardan öğretmenlerin ekonomik kaygılarının bulunduğu, bu kaygı düzeyinin yüksek olduğu ve kaygıyı oluşturan çeşitli ekonomik dinamiklerin bu nedeni körüklediği sonucuna ulaşılması öğretmenlerin yaşadığı ekonomik kaygı ile ilgili sorun odaklarının acilen çözümlenmesi gerektiği sonucuna bizi götürmektedir.

Bunun yanı sıra öğretmenlere yöneltilen kendilerinde ekonomik kaygı oluşturan sebeplerle ilgili olarak öğretmenlerin verdiği cevaplar da öğretmenlerde ekonomik kaygıyı oluşturan sebeplerin çeşitli faktörler etrafında şekillendiği; özellikle düşük ücretler, enflasyon, hayat pahalılığı, sürekli artan tüketim fiyatları ve bunların sonucunda oluşan alım gücünün düşüklüğü gibi sebeplerin bu duruma yol açtığı neticeleri doğurmaktadır.

Öğretmenlere yöneltilen ekonomik kaygılarının mesleklerini verimli olarak yerine getirmeyi etkileyip etkilemediği yönündeki soruya öğretmenlerin verdiği cevaplardan da anlaşıldığı üzere öğretmenlerin yaşadığı ekonomik kaygıların öğretmenlerin mesleklerini yaparken kendilerini ciddi oranda olumsuz etkilediği, her ne kadar bu durumu izale etme noktasında çaba harcıyor olsalar da ekonomik zorluklarla başa çıkma yollarında tıkanmalarının mesleklerini negatif açıdan etkilediği; özellikle bu durumun kendilerinde isteksizlik, verimsizlik, huzursuzluk ve psikolojik rahatsızlıklara sebebiyet verdiği görülmüştür.

Millî eğitim sistemimizin mihenk taşı olan öğretmenlerde verimsizliğe neden olan söz konusu sorunun giderilerek öğretmenlerin verimliliğinin artırılması yönünde çözümler üretilmesi gerekmektedir.

Ekonomik kaygılara rağmen mesleklerini yerine getirirken öğretmenlerin kendilerini en çok etkileyen vazifelerin neler olduğu sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplardan da anlaşıldığı üzere öğretmenler esasen mesleklerini icra ederken kendilerini etkileyen maddelerin üçle sınırlanmasını bir tarafa bırakarak, bu hususta çok daha kapsamlı ve açıklayıcı betimlemelerde bulunmuşlardır.

Öğrencilere tüm kısıtlı ve sınırlı imkanlara rağmen yardımcı ve faydalı olma çabasında bulunan öğretmenlerin öğrencilerinin yaşamına ve bamteline dokundukları ölçüde mutlu oldukları, maddi anlamda her ne kadar zorluklarla karşı karşıya kalsalar da manevi anlamda hem kendilerini hem de öğrencilerini tatmin etme noktasında gayret sarf ettikleri, öğrencilere kazandırdıkları her türden kazanım için ayrı ayrı mutlu olduklarını belirtmişlerdir.

Bu durum da öğretmenlik mesleğinin kutsallığını göstermesi açısından önemli bir noktadır. Zira öğretmenlerin her koşulda öğrencilerine faydalı olmaya kanalize olmuş insanlar oldukları yönünde güçlü bir belirti olarak bu durum görülebilir.

Öğretmenlere yöneltilen ekonomik kaygılarını gidermek için neler yapılabileceği yönündeki soruya öğretmenlerin verdiği cevaplardan öğretmenlerin, meslek onurlarının ve öğretmene saygının geri kazanılmasını arzu ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Bunun dışında ücretlere yapılacak zamların kendilerini tatmin edici ölçüde makul olması gerektiği, öğretmenlik mesleğinin daha ciddiye alınır bir düzeye yükseltilmesi gerektiği, ailelerinin ekonomik sıkıntı yaşamayacakları ölçüde gelire sahip olmaları gerektiği bilgisine ulaşılan diğer sonuç ifadeleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yirci (2020), öğretmenlerin mesleklerini icra ederken yaşadıkları en önemli öğrenme süreçlerine etki eden faktörlerden birinin ekonomik kaygılar olduğunu; öğretmenlerin kişisel ve meslekî gelişimlerini sürdürebilme noktasında istedikleri harcamaları yapamadıklarını ifade etmiştir. Bu bulgular mevcut bu araştırmanın bulguları ile de örtüşmektedir.

Araştırma bulgularına dayalı olarak öğretmenlerin meslekî gelişimlerini sürdürebilmeleri ve çeşitli faaliyetlere katılabilmeleri için gerekli maddi desteğin sağlanması gerektiği ifade edilebilmektedir.

Katılımcılar, yukarıda ifade edilenlerin dışında yaşadıkları ekonomik kaygılar sebebiyle kendilerinin de kişisel meslekî gelişimlerine ve öğrenmeye yeterince önem vermediklerini ve isteksiz olduklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu da öğretmenlerin yaşadıkları ekonomik zorluklarla ilişkilendirilebilir.

Can'ın (2020) öğretmenlerin ekonomik imkansızlıklarıyla ilgili yapmış olduğu çalışmada elde ettiği, ekonomik kaygı yaşayan öğretmenlerin öğrenmeye ve öğretmeye pek de istekli olmadıkları ve bu konuda yeterince çaba sarf etmedikleri yönündeki bulgular ile mevcut bu araştırmanın bulguları ile de örtüşmektedir.

Bu bağlamda öğretmenlerde kaygı oluşturan nedenlerin başında ekonomik sorunların geldiği, öğretmenlerin yaşadığı ekonomik kaygı düzeyinin yüksek olduğu, öğretmenlerin toplum tarafından kendilerine bakış açılarının değişmesi gerektiği, bu çerçevede düşük ücret alan ve statü kaybı yaşayan öğretmenlerin toplumsal statülerinin yükseltilmesi gerektiği, ekonomik kaygıların öğretmenlerin mesleki verimliliklerini olumsuz yönde etkilediği, öğretmenlerin mesleki

verimliliklerinin artırılması amacıyla süratle ve sürdürülebilir bir biçimde ekonomik kaygılarının izale edilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak öğretmenlerin mesleki gelişimlerini en iyi şekilde sürdürebilmeleri ve motivasyonlarını ileri seviyede tutarak öğrencilerine çok daha yararlı olabilmeleri için ekonomik kaygı yaşamayacakları ölçüde makul düzeylerde gelire sahip olup rahat ve refah içinde yaşamaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmanın araştırmacılara ve politika yapıcılara referans oluşturacak bulgu ve sonuçlara ulaşması toplumun mihenk taşlarından biri olan öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünü arttıracığı gibi öğretmenlerin yaşadığı ekonomik kaygıları giderici ve mesleki verimliliklerini arttırıcı sosyal politikaların geliştirilmesine katkı sunacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Aras, N. ve Sözen, N. (2020). *Yönetim Bilimi*, Ankara: Pagema Yayıncılık.

Atanur Başkan, G., Aydın, A. ve Madden, T. (2021). Türkiye'deki öğretmen yetiştirme sistemine karşılaştırmalı bir bakış. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 35-42.

Baş, Ş. (2020). Öğretmenlerin kişilik özellikleri, psikolojik güvenlik algıları ile öğretmen sesliliği arasındaki ilişki. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Başaran, İ.E. (1989). *Yönetim*, Ankara: Gül Yayınevi.

Başkale, H. (2021). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.

Cave, S. ve Mulloy, C. (2020). *Sınıf Yönetiminde Genel Öğretim Metotları*. İstanbul: Nobel Yayınları.

Ceylan, M. (2020). Öğretmenlere yönelik sürekli meslekî gelişim etkinliklerinin öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre incelenmesi: Türkiye ve İngiltere örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.

- Çalık, T. (2019). Öğrenen örgütler olarak eğitim kurumları. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (8), 115-130.
- De Wet, O. (2021). *Eğitim Yönetiminde Geçerlik ve Güvenirliğinin Araştırılması*. Ankara: H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi.
- Demir, Y. (2021). Örgütlerde yönetsel etkinliğe yeni bir yaklaşım: Yaratıcı liderlik. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 11(22), 419-444.
- Demir, S. ve Arı, Ö. (2020). Eğitsel Süreç Nedir? Bir Uygulama. *S.D.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 87-102.
- Eraslan, B. ve Çakıcı, E. (2021). Öğretmenlerde Tükenmişlik. *AÜ Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12 (2).
- Eren, E. (2017). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. 7. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Fındıkcı, İ. (2017). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Oktay, S. (2021), *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Ankara: Bilim Kitap.
- Özdevecioğlu, M. vd. (2019). Kadın ve erkek yöneticilerin yönetimi altındaki personelin motivasyon, stres ve iş tatmini farklılıklarını belirlemeye yönelik bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 125-138.
- Özkan, F. (2012). *Eğitimde Yeni Gerçekler*, Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Özsoy, T. ve Açıkalın, A. (2020). *Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Yönetimi*, Ankara: PegemA Yayınları.
- Şahan, G. (2019). “Öğretmen Sorunları ve Çözüm Önerileri”. *Eğitim ve Denetim*. 1(11):21-25.
- Şişman, S. (2019). *Proje Liderlerinin Yöneticilik-Liderlik Özellikleri ile Karakter Profilleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İstanbul.
- Taşkın, C. ve Sönmez S. (2020) Sıfat Listesinin (ACL), *Türkiye Koşullarına Uygun Eşdeğerlik, Geçerlilik, Güvenilirlik, Norm Çalışması ve Örnek Bir Uygulama*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Üstüner, M. (2021). Eğitim Kurumlarında Yönetim Tarzı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(3), 429-457.

Verhoeven, A. Ve Schneder W. (2021). Eğitim Envanterleri. *Europe Journalist of Specialist Needal Educations*, 20 (2), 215-229.

Yetim, T. ve Göktaş, M. (2019). *Klasik Yönetici Davranışlarına Öğretmenlerin Tepkileri*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.